

Két népkönyvtár a Felszabadulási Versenyben

I.

A MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVEK NÉPSZERŰSÍTÉSE EGY TANYAI KÖNYVTÁRBAN

A Felszabadulási Versenyben legfontosabb vállalásom az volt, hogy hathatós módszert találjak ki a mezőgazdasági szakkönyvek megszerettetése céljából.

A megvalósítás érdekében először is a könyvtáramat igyekeztem felszerelni mezőgazdasági szakkönyvekkel. A 250 kötetes kicsiny könyvtárba végül is sikerült 30 kötet mezőgazdasági könyvet szereznem. Elsősorban a Mezőgazdasági Kiskönyvtár köteteit gyűjtöttem, mert olvasóim túlnyomó része 4—5 elemű végzett kispaszaszt, akik közül jónéhányan gazdasági tárgyú könyvet még sohasem olvastak.

A következő lépés az volt, hogy e könyveket magam is átolvastam, vagy legalább is alaposan beléjűk lapoztam, hogy szükség esetén hozzászólhassak az előadódó vitás kérdésekhez. Sajnos, azt állapítottam meg, hogy gyakran még a Mezőgazdasági Kiskönyvtár könyvei is túlmagas színvonalúak, sokszor túlnél tudományosak a kevés iskolai végzettségű olvasók számára, gyakran elriasztók. Ez a megállapításom később valónak is bizonyult.

Így felvértezve magamat, táskámba raktam jónéhány gazdasági könyvet, s felkerestem a tanyakörzetem közismeretlen legkiválóbb gazdáit. Ráterteltem a beszélgetést az új kormányprogramra, a mezőgazdaság fejlesztésére, s népkönyvtárunk ama törekvésére, hogy a mezőgazdaság fejlesztését tudományosan is előbbre vigye. Felkértem őket, hogy nagy gyakorlati tapasztalatuk birtokában bíráljanak meg egy-egy olyan könyvet, amely a mezőgazdaság előttük legkedvesebb ágáról szól, s mondják meg őszintén a könyv hibáit, de jó oldalát is, s különösen azt keressék benne, amit a kisebb gazdaságokban is haszonnal lehetne megvalósítani.

Tervem reményemen felül sikerült, mert nem akadt egyetlen-egy gazda sem, aki a felkínált könyvet visszautasította volna, sőt két híres baromfimevelő gazdaasszonyt is sikerült találnom, akik örömmel vették el tőlem a kedvenceikkel foglalkozó könyveket. Egy-egy találkozás alkalmával is elbeszélgettünk az általam ismert könyvekről, s lassan-lassan előkészíttem a talajt egy nyilvános beszámolóra.

A legközelebbi vasárnap délutánra aztán összehívtam az iskolába nemcsak a könyveket bíráló élenjáró gazdákat, de a körzetemben lakó valamennyi dolgozó parasztot is. Erre az alkalomra kiállítottam a még könyvtáramban levő összes gazdasági könyvet is, hogy minden gazda megtalálhassa az érdeklődési körének megfelelőit. Az érdeklődés nem várt mértékű volt.

Egymás után szólaltak fel a könyveket bíráló, abban a termelési ágban tevékenynek elismert gazdák, s ismertették a könyvekről szerzett tapasztalataikat. Egymás után kerültek sorra a dohánytermesztés, sertéshizlalás, kendertermesztés, baromfimevelés, trágyázási ismeretek, a szőlő, a méhészet stb. kérdései, és a kis megbeszélés valóságos mezőgazdasági konferenciává szélesedett. Különösen élénk vitát és sok hozzászólást váltott ki a silózás kérdése. Bár a silózás maga, a nagy anyagbeszerzési nehézségek és a kiskgazdaságok adottságai miatt nem nagyon népszerű gazdálank között, a könyvnek mégis sikere lett, mert ismertté egy olyan kiskgazdák által is könnyen elkészíthető szárvagó készüléket, amelyvel napi 3—5 hold kukoricaszár levágását könnyen el lehet végezni. A könyvet ismertető gazda kijelentette, hogy ezt a nyáron ő maga is meg fogja csinálni, s ezzel már ezzel vágja le a kukoricaszárát. Ez természetesen általános érdeklődést váltott ki még a közömböseken is.

Az értekezlet végén valamennyi gazdasági könyvem olvasóra talált, s azóta is 20—26 könyv állandóan kézben van. Így a tél folyamán minden érdeklődő gazda kiolvastat, esetleg több könyvet is, s ha minden könyvből csak egyetlen jótanácsot valósít is meg gazdaságában, az eredmény nem lesz lebecsülendő. Így tesz eleget kicsiny tanyai népkönyvtárunk mind a »Felszabadulási Verseny«-ben tett vállalásának, mind pedig a kormányprogram támogatása érdekében reáharuló feladatának.

SZABO KÁROLY

nagyecseri tanyai népkönyvtáros

II.

A KÖRÖSHEGYI NÉPKÖNYVTÁR A VERSENYBEN

Írásomban nem esik szó a versenyről. Ennek ellenére azt hiszem, kiérzik minden sorából, hogy jobbat és többet akarunk. Úgy gondolom, ez a verseny célja is.

1953. októberében 48 olvasóval és 64 kötetes könyvforgalommal kezdem... Pár hónap alatt 180 olvasót sikerült toboroznom, de a 180 olvasó nagy része úttörő volt. A 120 úttörő-olvasón kívül minél több felnőtt olvasót szeretnénk volna megnyerni.

A falu térképének elkészítésével kezitem. Minden házat belerajzoltam és melléírtam a lakók nevét (tudomásom szerint a tanácsválasztások alkalmával használt térképet minden népkönyvtáros meg tudja szerezni). Az olvasók nyilvántartásából kiírtam az olvasókat és a térképen piros ponttal jeleztem, hogy hol lakik népkönyvtári olvasó. A régi kartonokból megállapítottuk, kik azok, akik huzamosabb idő óta nem olvasnak. Kékszínű jelzés került a házukhoz. Utána levelezőlapra kértük őket, hogy újra keressék fel a könyvtárat. Természetesen a térkép alapján azoknak is küldtünk levelezőlapokat, akik még sohasem fordultak meg a könyvtárban. Egy hónap alatt 204-ről 243-ra emelkedett az olvasók száma: a könyvtárból kimaradt olvasóknak 80 százalékat sikerült ismét megnyerni a könyvtár számára, ezenkívül új olvasókat is szereztünk a levelezőlapok segítségével.

Komoly gondot fordítottunk a tanulóknak kívülről a felnőtt lakosság nevelésére is. Az általános iskolás korú tanulók nagy része olvasója a könyvtárnak. A 15—20 év közötti ifjúság körében azonban alig alig lehet találni pl. 10—15 leányt, aki nem csak szépirodalmat olvas. Az öregek pedig csak magyar és klasszikus művet, vagy esetleg mesét akarnak olvasni. Azonban a felnőtteket is lehet nevelni. Orosz, vagy nyugati klasszikus könyvön kívül utáírásokat, Robinsont vagy Verne-könyvet szoktam adni a kért könyv mellé és sokan jöttek már vissza azzal, hogy Gorkijt, vagy Tolsztojt is kérnek. Az első könyvre mindenestre nagyon kell vigyázni, mert ezzel örökre megnyerhetjük, de el is veszíthetjük az olvasót. Könyvkiadóink figyelmét se kerülje el az a tapasztalat, hogy a legtöbb olvasó mielőtt kiviszi a könyvet, megnézi a fedelét és azt, hogy van-e benne kép. Ez különösen azért fon-

tos, mert a legtöbb ember vizuális beállítottságú. A felnőtt parasztlakosság érdeklődését úgy irányítjuk a mezőgazdasági könyvekre, hogy a gyermekükkel, vagy úttörőikkel mezőgazdasági könyveket küldünk a gazdákhöz, hogy tegyék az érdeklődésükbe vágó könyvet az asztalukra. Így már legalább 8—10 személyt nyertünk meg a mezőgazdasági könyvek számára.

Könyvtárunkat — ezt is fontosnak tartom — otthonossá tettük, virággal díszítettük, a kultúrthoz igazgatótól magyaros tányérokat, népművészeti tárgyakat kaptunk. A falu magának érzi a könyvtárat, ezért valósíthattuk meg az »Adj könyvet a könyvtárnak, hogy többet olvashass« mozgalmat, amelynek során eddig 27 könyvet kaptunk a lakosságtól.

Nálunk szükséges volt fiókkönyvtárat is szervezni. A Tánácsics tsz. ugyanis kb. 3 km-re van a falutól. A fiókkönyvtár vezetését a szövetséget könyvelője vállalta. Még egy fiókkönyvtárat fogunk szervezni a falutól távollevő Somostelepen is.

Az utánpótlás nevelése is megoldódott. Másfél év óta még minden kedden nyitva találta a falu lakossága a könyvtárat. Távolletemben a feleségem helyettesített, de rajta kívül van két segítőtársam, akik minden kedden szorgalmasan segítenek nekem a könyvkölcsönzésben. Nélkülük alig tudnék 4 óra alatt 150—180 könyvet kölcsönözni.

Jó a kapcsolatunk a középiskolásokkal is, mert nemcsak a szünetekben foglalkozunk velük, hanem a bejáró tanulókkal egész éven át törődünk. Most is kb. tíz középiskolás és egyetemista olvasónk van. Az iskolában működik egy könyvkötő szakkör, amelynek segítségével értjük, hogy a könyvtár állományából nem kell a legkeresettebb könyveket hosszabb időre kivonni.

Még két dolgot tartok falun nagyon fontosnak. Az egyik: a tanács, a kultúrthoz és a könyvtár szoros kapcsolata. A másik pedig a könyvtáros tekintélye. Ezzel külön is érdemes lenne egyszer már foglalkozni.

REÓTHY FERENC
köröshegyi népkönyvtáros

»Jászoknásági füzetek« címmel sorozat kiadása indult meg Szolnokon. Célja a Jászság és a Nagykunság népi hagyományainak feltárása és hozzáférhetővé tétele. Az első füzetben Ludas Matyi címborál címmel Szűcs László gyűjtött össze 46 oldalnyi mondát, dalszöveget; valamilyen a könyvek népének leleményességét, önérzetét és furfangosságát példázza. A füzet előadási anyagot nyújt kultúrcsoportoknak, és egyben megszívlelendő példát mutat hasonló vállalkozásokra a népi művelődés vidéki barátainak. A füzet megrendelhető a »Jászoknásági füzetek« szerkesztőbizottságánál: Szolnok, Tánácsics Mihály u. 5.

A SZOMBATHELYI IFJÚ KÖNYVTÁROS legújabb száma arról számol be, hogy a könyvtár ifjúsági tanácsának rendezésében 30 kiállítás és havonként 4—5 más rendezvény volt az elmúlt év mérlege. Ebben az évben a Megyei Tanács segítségével ifjúsági klubhelyiség, illetve olvasóterem készül. Az ifjúsági könyvtárban mozgófilm vetítéseket is rendszeresítenek.

A moszkvai ANAMI Szépirodalmi Könyvkiadó 150 000 példányban jelentette meg Móricz Zsigmond huszonkét novelláját.